

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžsk/32/2017
Identifikačné číslo spisu: 8015201049
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8015201049.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci žalobcu H. J., U., Poľská republika, právne zastúpeného JUDr. Dušanom Remetom, advokátom so sídlom Masarykova 2, 089 01 Prešov, proti žalovanej (sťažovateľke) Sociálnej poisťovni, ústredie v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8-10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia žalovanej č. 336-2/2014-BA zo dňa 16. januára 2014, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 14Scud/4/2015-63 zo dňa 16. marca 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 14Scud/4/2015-63 zo dňa 16. marca 2017 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Sociálna poisťovňa, pobočka Prešov ako prvostupňový správny orgán, rozhodnutím č. 26072-29/2013-PO zo dňa 22.10.2013 rozhodla podľa § 178 ods. 1 písm. a) bod prvý a § 210 ods.1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj zákon alebo zákon č. 461/2003 Z. z.) tak, že žalobcovi nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi od 01.02.2011 do 31.01.2012 podľa slovenskej legislatívy. Rozhodnutie odôvodnila tým, že na základe výsledkov kontroly nebolo preukázané, že žalobca reálne vykonával činnosť ako zamestnanec na území SR, a preto nemôže podliehať slovenským právnym predpisom. Na odvolania žalobu žalovaná rozhodnutím č. 336-2/2014-BA zo dňa 16.01.2014 odvolania zamietla a rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu potvrdila.

II.

Konanie na krajskom súde

2. Krajský súd v Prešove preskúmal napadnuté rozhodnutie žalovanej a dospel k záveru, že žaloba je

dôvodná a zrušil preskúmané rozhodnutie ako aj prvoinštančné správne rozhodnutie a vrátil vec žalovanej na ďalšie konanie z dôvodu, že doteraz vykonané dokazovanie žalovanou je nedostatočné na vykonanie objektívneho záveru, že žalobca na území Slovenskej republiky reálne činnosť zamestnanca nevykonával. Zistenie skutkového stavu je nedostatočné na jednoznačný záver prezentovaný v odôvodnení napadnutého rozhodnutia a rozhodnutie nie je odôvodnené v súlade s ustanovením § 209 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z.

3. Z uvedených dôvodov krajský súd zrušil napadnuté rozhodnutie žalovanej podľa § 191 ods. 1 písm. d) a e) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) a vec vrátil žalovanej na ďalšie konanie, nakoľko dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie bolo vydané na základe nedostatočne zisteného stavu veci a je tak nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

4. O nároku na náhradu trov konania rozhodol krajský súd podľa § 167 S.s.p. tak, že úspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov konania priznal.

III.

Konanie na kasačnom súde

5. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľka v zákonnej lehote podala kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. g) a písm. h) S.s.p., v ktorej navrhla kasačnému súdu, aby žalobu zamietol.

6. Sťažovateľka najmä uviedla, že sa nestotožňuje s právnym názorom krajského súdu a bola toho názoru, že preskúmané rozhodnutie bolo vydané na základe dostatočne zisteného skutkového stavu veci a po zhodnotení všetkých relevantných dôkazov.

7. Podľa názoru sťažovateľky na základe kontroly sa nepodarilo preukázať reálny výkon činnosti zamestnancov na území Slovenskej republiky a ani zamestnanci Sociálnej poisťovne vykonávajúci kontrolu sa so žiadnymi zamestnancami zamestnávateľa nestretli. Na preukázanie reálneho výkonu činnosti zamestnancov nepostačuje len formálnym spôsobom deklarovať podnikanie, napr. pracovnými zmluvami, obchodnými zmluvami. Pri posudzovaní reálneho výkonu činnosti vychádzala napr. aj z dohodnutých mzdových podmienok. Počet hodín, ktoré majú zamestnanci za mesiac odpracovať a k tomu prislúchajúca mzda za vykonanú prácu, vzbudzujú odôvodnené pochybnosti o rentabilnosti, keďže zamestnanci dochádzajú z Poľskej republiky na územie Slovenskej republiky individuálne. Dochádzať z Poľskej republiky do rôznych miest Slovenskej republiky a odpracovať pár hodín týždenne sa javí ako neefektívne, t. j. je predpoklad, že výdavky významným spôsobom presahujú príjmy, ktoré majú zamestnanci zaručené v pracovnej zmluve. Uvedené vyvoláva teda podozrenie z obchádzania právnych predpisov Poľskej republiky.

8. Sťažovateľka tiež namieta, že žaloba bola podaná zjavne oneskorene a daná vec už bola predmetom konania na Najvyššom súde Slovenskej republiky, kedy Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 9Sžso/28/2015 zo dňa 30.03.2016 zrušil rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 4S/15/2014-26 zo dňa 16.10.2014 a zviazal krajský súd uznesením podľa § 250 ods. 1 veta druhá O.s.p. pribrať účastníka (v tomto prípade žalobcu) do konania. Krajský súd ho však na strane účastníka nepribral, ale vydal rozsudok, ktorý je predmetom tejto kasačnej sťažnosti.

9. Žalobca vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že sa stotožňuje v celom rozsahu s napadnutým rozsudkom krajského súdu. Podľa jeho názoru tento spĺňa všetky zákonné náležitosti a je riadne odôvodnený a správny. Poukázal na rozsudok NS SR sp. zn. 9Sžso 90/2015 zo dňa 14.12.2016 (v skutkovo a právne takmer totožnej veci), podľa ktorého pobočka Sociálnej poisťovne ani Sociálna poisťovňa ústredie nemali právomoc rozhodnúť o určení tzv. uplatniteľnej legislatívy vo vzťahu k osobám v rovnakom postavení v akom sa nachádza žalobca.

10. Žalobca sa ďalej nestotožňuje s tvrdením sťažovateľky o tom, že skutkový stav v administratívnom

konaní bol zistený dostatočne.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu SR

11. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, pričom po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 442 ods. 1, § 443 ods. 1 S.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 ods. 1 S.s.p.), jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 26. septembra 2018 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

Podľa čl. 14 ods. 5 písm. b) vykonávacieho nariadenia v pôvodnom znení na účely uplatňovania článku 13 ods. 1 základného nariadenia osobou, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnanec v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, je predovšetkým osoba, ktorá nepretržite striedavo vykonáva činnosti s výnimkou zanedbateľných činností v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, a to bez ohľadu na početnosť alebo pravidelnosť tohto striedania.

Podľa čl. 14 ods. 5 vykonávacieho nariadenia v znení relevantnom na preskúmanú vec na účely uplatňovania článku 13 ods. 1 základného nariadenia sa osobou, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnanec v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, rozumie osoba, ktorá vykonáva súbežne alebo striedavo jednu alebo viacero oddelených činností v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch pre ten istý podnik alebo toho istého zamestnávateľa, alebo pre rôzne podniky alebo rôznych zamestnávateľov.

Podľa čl. 14 ods. 5b vykonávacieho nariadenia v citovanom znení na účely určenia uplatniteľných právnych predpisov podľa článku 13 základného nariadenia sa zanedbateľné činnosti neberú do úvahy. Článok 16 vykonávacieho nariadenia sa uplatňuje na všetky prípady podľa tohto článku.

Podľa čl. 14 ods. 8 vykonávacieho nariadenia v citovanom znení na účely uplatňovania článku 13 ods. 1 a 2 základného nariadenia formulácia podstatná časť činnosti, ktorú osoba vykonáva ako zamestnanec alebo ako samostatne zárobkovo činná osoba v členskom štáte znamená, že sa kvantitatívne podstatná časť všetkých činností zamestnanca alebo samostatne zárobkovo činné osoby vykonáva v tomto členskom štáte, pričom to nemusí byť nevyhnutne väčšia časť týchto činností.

Podľa čl. 16 ods. 1 vykonávacieho nariadenia v citovanom znení osoba, ktorá vykonáva činnosti v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, informuje o tejto skutočnosti inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska.

Podľa čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia v citovanom znení určená inštitúcia členského štátu bydliska bezodkladne určí uplatniteľné právne predpisy, ktoré sa na dotknutú osobu uplatňujú, so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a článok 14 vykonávacieho nariadenia. Toto určenie sa považuje za predbežné. Inštitúcia informuje o predbežnom určení uplatniteľných právnych predpisov určené inštitúcie každého členského štátu, v ktorom sa činnosť vykonáva.

Podľa čl. 16 ods. 3 vykonávacieho nariadenia v citovanom znení predbežné určenie uplatniteľných právnych predpisov, ako sa stanovuje v odseku 2, sa stáva definitívnym do dvoch mesiacov odo dňa, keď boli inštitúcie určené príslušnými orgánmi dotknutých členských štátov o ňom informované v súlade s odsekom 2, ak už uplatniteľné právne predpisy neboli definitívne určené na základe odseku 4 alebo najmenej jedna dotknutá inštitúcia neinformovala inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska do konca tejto dvojmesačnej lehoty o tom, že nemôže prijať toto určenie alebo že zaujala k tejto veci odlišné stanovisko.

Podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia v citovanom znení platí, že ak existuje neistota vo veci určenia uplatniteľných právnych predpisov, v dôsledku ktorej je potrebné, aby inštitúcie alebo úrady dvoch alebo viacerých členských štátov na požiadanie jednej alebo viacerých inštitúcií určených príslušnými úradmi dotknutých členských štátov alebo samotných týchto úradov navzájom rokovali, určia sa právne predpisy uplatniteľné na dotknutú osobu vzájomnou dohodou a so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a príslušné ustanovenia článku 14 vykonávacieho nariadenia.

Podľa čl. 16 ods. 5 vykonávacieho nariadenia v citovanom znení príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy boli predbežne alebo definitívne určené za uplatniteľné, to bezodkladne oznámi dotknutej osobe.

Podľa čl. 16 ods. 6 vykonávacieho nariadenia v citovanom znení platí, že ak dotknutá osoba neposkytne informácie podľa odseku 1, uplatnia sa ustanovenia tohto článku na podnet inštitúcie určenej príslušným úradom členského štátu bydliska, len čo je o situácii tejto osoby informovaná, napríklad aj prostredníctvom inej dotknutej inštitúcie.

Podľa § 195 ods. 1 zákona organizačná zložka Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupuje tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav veci, a na ten účel obstará potrebné podklady na rozhodnutie.

Podľa § 195 ods. 2 zákona podkladom na rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe organizačnej zložke Sociálnej poisťovne z jej činnosti.

Podľa § 195 ods. 3 zákona organizačná zložka Sociálnej poisťovne pri posudzovaní veci objasňuje rovnako dôkladne všetky rozhodujúce skutočnosti bez ohľadu na to, či svedčia v prospech, alebo v neprospech účastníka konania.

12. Podstatou kasačnej sťažnosti bol nesúhlas sťažovateľky s názorom krajského súdu o nedostatočne zistenom skutkovom stave v predmetnej veci a s tým súvisiacou nepreskúmateľnosťou správneho rozhodnutia, pričom sťažovateľka poukazovala ako na rozhodnutia Krajského súdu v Žiline, tak aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v obdobnej veci. Kasačný súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia dospel k záveru o dôvodnosti kasačnej sťažnosti.

13. Kasačný súd dáva do pozornosti, že za účelom preukázania skutočného výkonu činnosti na území Slovenskej republiky každého zamestnanca - v danom prípade žalobcu vykonal prvoinštančný správny orgán dňa 07.03.2013 a 11.03.2013 kontrolu, v rámci ktorej zistila, že zamestnávateľ Patryk Zabawa - ARTIMA, nemá v mieste sídla - 17. novembra 116, Prešov zriadenú žiadnu kanceláriu, resp. prevádzku, používa len predmetnú poštovú schránku patriacu súkromnej osobe - občanovi SR. Súčasne bolo zistené, že uvedený zamestnávateľ využíva na spracovanie personálnej, účtovnej a mzdovej agendy zamestnancov, prihlásených na sociálne poistenie v SR, služby externej firmy so sídlom v SR. Na základe výsledkov kontroly nebolo preukázané, že pán H. J. reálne vykonáva činnosť ako zamestnanec na území Slovenskej republiky, a preto nemôže podliehať slovenským právnym predpisom ani podľa jedného z vyššie citovaných článkov základného nariadenia. Vzhľadom na uvedené pánovi H. J. nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi od 01.02.2011 do 31.01.2012 podľa slovenskej legislatívy.

14. Vzhľadom na uvedené kasačný súd poznamenáva, že v sídle zamestnávateľa by sa mali prijímať zásadné rozhodnutia spoločnosti, t. j. mali by sa uskutočňovať stretnutia zamestnávateľa so zamestnancami, uzatvárať zmluvy s klientmi, ukladať účtovné doklady (objednávky, faktúry), viesť mzdová evidencia, prideliť práca zamestnancom, k čomu je potrebný aj administratívny aparát, nakoľko ide o veľký počet zamestnancov, ktorým však zamestnávateľ nedisponuje aj s poukazom na to, že zamestnávateľ riadi činnosť z miesta svojho trvalého bydliska. Na základe výsledkov kontroly dospel

kasačný súd k názoru, že žalobca nepredložil doklady preukazujúce reálny výkon práce, z ktorých by bolo zrejmé, že žalobca vykonával prácu na určenom mieste, a teda vykonanou kontrolou sa nepodarilo preukázať reálny výkon činnosti žalobcu. Kasačný súd považuje za dôvodné tvrdenie sťažovateľky, že na preukázanie reálneho výkonu činnosti zamestnancov nepostačuje len formálnym spôsobom deklarovať podnikanie, napr. pracovnými zmluvami, obchodnými zmluvami.

15. Žalobca v konaní bol povinný uniesť bremeno tvrdení a dôkazné bremeno. V súvislosti s tým kasačný súd poukazuje na to, že ani žalobca počas správneho konania ako aj konania pred súdom nepreukázal, že od uzavretia pracovných zmlúv vykonával u zamestnávateľa na území Slovenskej republiky konkrétny dojednaný druh práce a rovnako nebol preukázaný ani skutočný rozsah konkrétnych prác, ktoré vykonával pre zamestnávateľa. Na základe uvedeného dospel kasačný súd k názoru, že záver prvostupňového správneho orgánu a sťažovateľky o tom, že žalobcovi nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti podľa slovenskej legislatívy je v súlade so zákonom. Tento záver vyplýva z ustanovení § 20, § 14 ods. 1 písm. a), § 15 ods. 1 písm. a) a § 19 zákona č. 461/2003 Z. z., ktoré upravujú podmienky povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a poistenia v nezamestnanosti, ktorých zákonným predpokladom pre priznanie je existencia statusu zamestnanca, ktorý však žalobca v správnom ako aj súdnom konaní nepreukázal. V ďalšom považuje kasačný súd za nevyhnutné uviesť, že z odôvodnenia rozhodnutia sťažovateľky, ako aj prvoinštančného správneho orgánu je zrejmé, ktoré skutočnosti boli podkladom pre rozhodnutie, akými úvahami boli správne orgány vedené pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovali. Preskúmané rozhodnutia správnych orgánov vychádzajú z dostatočne zisteného skutkového stavu, ktorý je následne vyhodnotený a právne posúdený.

16. Vo svetle vyššie uvedeného kasačný súd nepovažuje za správny právny názor krajského súdu vyslovený v napadnutom rozhodnutí, že skutkový stav bol nedostatočne zistený a rozhodnutia správnych orgánov sú nepreskúmateľné. Kasačný súd preto nemohol postupovať inak, ako pristúpiť k zrušeniu napadnutého rozsudku krajského súdu v zmysle § 462 ods. 1 S.s.p. a vráteniu veci na ďalšie konanie. Úlohou krajského súdu bude v ďalšom konaní vo veci opätovne rozhodnúť s poukazom na to, že právnym názorom kasačného súdu je krajský súd viazaný (§ 469 S.s.p.). Krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania podľa § 467 ods. 3 S.s.p.

17. Kasačný súd v danej veci udáva, že krajský súd sa bude musieť vysporiadať i so skutočnosťou, že na Krajskom súde v Prešove prebieha konanie vedené pod sp. zn. 4S/15/2014. V uvedenej veci bola žaloba podaná dňa 20.02.2014, krajský súd dňa 22.02.2018 žalobu zamietol a vec je v štádiu rozhodovania na Najvyššom súde Slovenskej republiky. V uvedenej právnej veci sa jedná o tých istých účastníkov konania. Takisto sa bude musieť krajský súd vysporiadať i s námietkou sťažovateľky o tom, či žaloba bola podaná v zákonnej lehote.

18. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.